

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

3.1 การดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interview) จากชาวเขาเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมณีพุกษ์ จังหวัดน่าน ผสมผสานกับการศึกษาจากเอกสาร โดยใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองอันได้แก่ การรับรู้ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนทัศนคติของชาวเขาที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองในปัจจุบัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.2.1 แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด โดยประกอบด้วยคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ศาสนา

ส่วนที่ 2 การปกครองหมู่บ้าน จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 4 ทัศนคติของชาวเขาเผ่าม้งที่มีต่อระบอบการเมืองการปกครองไทย จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำนวน 20 ข้อ

3.2.2 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่มีสาระสำคัญดังนี้

1. ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกษ์ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และประเพณีพิธีกรรมต่างๆ แบบชาวเขาอยู่อย่างเคร่งครัดหรือไม่? เพราะเหตุใด?
2. ท่านคิดว่าชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกษ์มีความรู้สึกอย่างไร? ต่อสภาพความเป็นคนไทย และการได้รับสิทธิ เสรีภาพจากทางการ ความรู้สึกเป็นไทยของคนรุ่นเก่าและเด็กรุ่นใหม่ มีความแตกต่างกันหรือไม่? เพียงใด? เพราะเหตุใด?
3. ท่านคิดว่าทางราชการให้การปฏิบัติต่อชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกษ์อย่างเป็นธรรมหรือไม่? ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการให้บริการทางการศึกษา การให้ที่ทำกิน การช่วยเหลือ การประกอบอาชีพ การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง

3.3 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรศึกษา (Population)

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีประชากรศึกษาได้แก่ชาวเขาเผ่าม้งบ้านมณีพฤกษ์ หมู่ 11 ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน โดยแบ่งคุณลักษณะของประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1. กลุ่มชาวเขาที่เป็นประชาชนผู้อาศัยในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ หมู่ที่ 11 ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 954 คน เป็นชาย 502 คน เป็นหญิง 452 คน จำนวนหลังคาเรือน 102 หลังคาเรือน จำนวนครอบครัว 170 ครอบครัว (ข้อมูลประชากรชาวเขา จ.น่าน จากศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จ.น่าน สํารวจเมื่อเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2541) โดยจะคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และได้รับสัญชาติไทยแล้วเท่านั้น

กลุ่มที่ 2. กลุ่มผู้นำชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งถือว่าเป็นคนรุ่นเก่าที่มีอิทธิพลซึ่งนำความคิดของประชาชนชาวเขาเผ่าม้งทั้งในอดีตและปัจจุบัน

3.3.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกประชากรตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มชาวเขาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้วิธีการทางสถิติ (Non-Probabilistic Sampling) แต่ได้มาใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่ายแทน (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ 200 ราย
2. กลุ่มผู้นำชาวเขาเผ่าม้ง ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Perposive Sampling) คือเก็บจากผู้นำซึ่งประกอบด้วย

ผู้นำแซ่	3	คน
หมอผีประจำหมู่บ้าน	1	คน
ตัวแทนประชาชน	3	คน
นักศึกษา (ชาวเขาเผ่าม้ง)	1	คน
รวม	8	คน

3.4 วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามไปยังชาวเขาเผ่าม้งที่เป็นประชาชนธรรมดาจำนวน 200 ตัวอย่าง โดยเลือกเอาเฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปทั้งชายและหญิง โดยได้มอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาชาวเขาเผ่าม้งที่กำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตน่าน เป็นผู้แจกแบบสอบถามและทำการสอบถามชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์แทนผู้วิจัย (เนื่องจากมีอุปสรรคทางด้านภาษาและการคมนาคม)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชาวเขาในหมู่บ้านมณีพฤกษ์อีกจำนวน 8 คน อันได้แก่ ผู้นำแซ่ 3 คน (เนื่องจากในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีประชากรที่ถือแซ่เดียวกันจำนวนมาก ที่เรียกว่าเป็นแซ่ใหญ่ 3 แซ่ ได้แก่ แซ่ท้าว แซ่ม้า และแซ่ช่าง จึงได้เชิญผู้นำแซ่ทั้ง 3 แซ่ๆ ละ 1 คน) หมอผีประจำหมู่บ้าน 1 คน (ในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีหมอผี 5 คน) ศัวแทนประชาชน 3 คน (เป็นแม่บ้าน 2 คน) และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตน่าน แผนกช่างยนต์ ชั้นประโยควิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) ปีที่ 1 จำนวน 1 คน มาสอบถาม และสัมภาษณ์พร้อมกันทั้ง 8 คนที่หอประชุมหมู่บ้าน ประชากรตัวอย่างที่สัมภาษณ์ทั้งหมดนี้สามารถพูดภาษาไทยได้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของแบบสอบถามของชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 200 ราย ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS. โดย

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้าน โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการสอบถามความคิดเห็นถึงเอกลักษณ์ทางการเมืองการปกครองของชาวเขาเผ่าม้งว่ายังคงมีความสำคัญและควรยึดถือปฏิบัติต่อไปหรือไม่เพียงใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

เชื่อและไม่ทำ	=	1
เชื่อและทำ	=	2
เชื่อและทำประจำ	=	3

ส่วนเกณฑ์การแปลผลการแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น คือ ไปได้

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.69 หมายถึง ไม่เชื่อและไม่ทำ

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.70 – 2.39 หมายถึง ไม่เชื่อและทำ

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 2.40 – 3.00 หมายถึง เชื่อและทำประจำ

และใช้ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test

ส่วนที่ 3 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการสอบถามความรู้ความเข้าใจโดยให้น้ำหนักตามความสำคัญ ซึ่งจะให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
ใช่	2
ไม่ใช่	1
ไม่ตอบ	0

เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนจากคู่มือการประเมินผลการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ,2535:24)

ระดับความรู้	ช่วงคะแนนร้อยละ
มีความรู้ดีมาก	80 – 100
มีความรู้มาก	70 – 79
มีความรู้ปานกลาง	60 – 69
ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 – 59
ต่ำกว่าเกณฑ์	1 - 49

และได้การใช้ค่าร้อยละประกอบในการตีความหมายของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน

ส่วนที่ 4 ทักษะคิดของชาวม้งที่มีต่อระบอบการเมืองการปกครองไทย แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือถามเกี่ยวกับความเห็น ความรู้สึก ความพึงพอใจ ความเชื่อถือต่อประเด็นต่างๆ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย/พอใจ = 2

ไม่เห็นด้วย/ไม่พอใจ = 1

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อเปรียบเทียบในแต่ละระดับชั้น ดังต่อไปนี้

เกณฑ์คะแนนระหว่าง 18 – 27 หมายถึง มีทัศนคติที่ไม่ดี

เกณฑ์คะแนนระหว่าง 28 – 36 หมายถึง มีทัศนคติที่ดี

และได้การใช้คำร้อยละประกอบในการตีความหมายของทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อระบอบการเมืองการปกครองไทย

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวบ้านในหมู่บ้านมณีพุกภัย จังหวัดน่าน โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านมณีพุกภัย จ.น่าน ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ทำประจำ = 3

ทำบ้าง = 2

ไม่เคยทำเลย = 1

โดยใช้คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และระดับนัยสำคัญ 1 - tail ในการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวบ้านในหมู่บ้านมณีพุกภัย อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เกณฑ์การแปลผลมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 - 1.69 หมายถึง ไม่เคยทำเลย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.70 - 2.39 หมายถึง ทำบ้าง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.40 - 3.00 หมายถึง ทำประจำ

สำหรับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำ ผู้วิจัยได้นำมาสรุป และนำเสนอตามข้อคำถามแต่ละข้อ ดังปรากฏในบทที่ 4